na tikimybė, kad sukilimo malšintojai galėjo šią ligą ir atnešti į Lietuvą. Neprižiūrimos rusų karių kapinės, matyt, greitai sunyko ir buvo užmirštos. XIX a. pabaigoje čia buvo užveistas sodas, o XX a. II pusėje įrengta vairuotojų mokymo aikštelė.

INVESTIGATIONS AT THE BONIFRATRES ABBEY AND MINDAUGO STREET IN VILNIUS

The area of 240 m^2 was investigated in the territory of the Bonifratres Abbey (Daukanto square 1). The 16 m long fragment of Vilnius town defensive barrier was disclosed. Several thousand heaped up human bones of 114 persons were found in the destroyed habitation zone. Fragments of dishes and tiles dated to the 16th–17th centuries were found.

Between houses No. 14 and No. 16 at Mindaugo street, the area of 1360 m^2 was investigated and an unknown up to now cemetery was obtained. 44 skeleton graves were explored. Orthodox crosses and small medals were found. It is supposed that Russian military men who were appointed to supress the 1830–1831 Insurrection died with cholera epidemic were buried here.

SEDOS IR TELŠIŲ SENAMIESČIAI

Linas KVIZIKEVIČIUS

2000 m. LII archeologijos skyriaus ekspedicija atliko žvalgomuosius tyrinėjimus dviejuose Žemaitijos miesteliuose – Sedoje ir Telšiuose. Tyrinėta paminklosauginiais tikslais – žvalgyta telefono kabelių tranšėjų vietose. Telšių senamiestyje buvo stebimi tranšėjų kasimo darbai.

Tyrinėjimai Sedoje atlikti kartu su kabelių tranšėjų kasimo darbais. Tačiau žemė judinta minimaliai – daugeliu atveju tranšėjos nebuvo kasamos, kabeliai klojami po žeme, prastumiant pneumatinius plaktukus „kurmius“ arba įpjaunant žemę 5–8 cm pločio mechaniniu peiliu ir pjūklu, kartu klojant kabelį. Tokiu būdu žemės sluoksniai suardomi minimaliai ir fiksuoti jų neįmanoma. Iki šiol miestelio kultūriniai sluoksniai archeologiškai plačiau netyrinėti. 1993 m. tyrinėjimai buvo taip pat susiję su paminklosauginiais uždaviniais – žvalgyta telefonų kabelių vietose. Tais metais LII archeologas A. Varnas šurfais ištyrė 108 m^2 plotą įvairiose miestelio dalyse, taip pat 1220 m ilgio telefono kabelių tranšėjų vietose. Tyrimų metu buvo užfiksuotas iki 100 cm storio XVIII–XIX a. sluoksnis, aptiktas grindinys.

2000 m. ekspedicijos metu žvalgyta apie 4300 m ilgio tranšėja, tačiau realiai buvo atidengiamas tik apie 800 m ilgio ruožas, kurio didesnė dalis buvo kasama miestelio pakraščiuose. Archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis aptiktas vienoje vietoje – miestelio V dalyje, į R nuo sinagogos. Čia, 100 cm ilgio, 40 cm pločio duobėje, fiksuoti iki 120 cm storio XVII–XIX a. sluoksniai. Rasta to laikotarpio buitinės ir statybinės keramikos. Varduvos g., į R nuo bažnyčios, papildomai buvo ištirtas 1 m^2 dydžio šurfas. Čia fiksuoti iki 35 cm storio XIX a. pabaigos – XX a. sluoksniai, aptiktas XX a. pradžioje įrengtas akmenų grindinys, virš kurio susiformavę apie 10–15 cm storio supiltiniai

sluoksniai. Sluoksnyje rastas atsitiktinis radinys – XVII a. pab. – XVIII a. koklio fragmentas – nurodo, kad šalia gali būti suardyti archeologiniai sluoksniai.

Ateityje Sedos senamiestyje būtina atlikti didesnės apimties archeologinius tyrimus ir nustatyti kultūrinio sluoksnio paplitimo teritoriją. Taip pat reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrinėjimus dvarvietėse, esančiose dabartinio miestelio teritorijoje.

Telšių senamiestyje tyrinėjimai vyko šalia dar 1999 m. archeologiškai žvalgytų vietų. Tais metais L. Kvizikevičius žvalgė magistralines telefonų kabelių tranšėjas, o 2000 m. tyrinėta nuo magistralių atsišakojusių atkarpų vietose. Iš viso buvo numatyta iškasti 10 bendro 433 m ilgio tranšėjų. Minėti darbai vyko Elektrinės, Laivų, Naujojoje, Pakalnės, Telšės ir Žvejų gatvėse. Iki projektinio 70 cm gylio archeologiškai vertingų sluoksnių neaptikta. Daugelyje vietų fiksuoti supiltiniai XX a. sluoksniai. Sluoksnių pagrindą sudarė žvyras, permaišytas su statybinėmis atliekomis ir kitomis XIX–XX a. šiukšlėmis. Šių metų ir ankstesnių tyrinėjimų duomenimis šiose vietose miestiečiai įsikūrė tik XIX a. Anksčiau ko gero čia buvusi drėgna vieta, nelabai tinkanti gyventi. 2000 m. žvalgomieji tyrinėjimai Telšiuose naujų duomenų apie šios vietos archeologinio laikotarpio užstatymą nesuteikė.

SEDA AND TELŠIAI OLD TOWNS

In 2000, an expedition from Archaeological Department, LIH, performed surveying investigation in two small Samogitian towns – Seda and Telšiai for objects of monument preservation. In Seda Old Town, a layer dated to the 17th–19th centuries was fixed, some tiles of a stove dated to the 17th century and fragments of a clay frying-pan were found.

ŽEMUTINĖS PANEMUNĖS MIESTELIAI

Linas KVIZIKEVIČIUS

2000 m. LII archeologijos skyriaus ekspedicija atliko žvalgomuosius tyrinėjimus Jurbarko, Seredžiaus, Veliuonos ir Zapyškio senamiesčiuose. Jurbarke ir Veliuonoje tyrinėta paminklosauginiais tikslais – žvalgomos būsimų statybų ir žemės kasimo darbų vietose, kitur – moksliniais tikslais. **Jurbarko senamiesčio** P dalyje, Kauno g. sklype Nr. 42, žvalgyta 20 m ilgio vandentiekio tranšėja. Šioje vietoje fiksuoti nuo 50 iki 130 cm storio XIX–XX a. sluoksniai, juose rastas liejimo tiglis. Senamiesčio Š dalyje – Vydūno g., žvalgomieji tyrinėjimai vykdyti 90 m ilgio vandentiekio tranšėjos vietoje. Ištirti penki 2 m² dydžio šurfai, fiksuoti nuo 60 iki 120 cm storio XIX a. pabaigos–XX a. sluoksniai.

Veliuonos senamiestyje žvalgyta Pilies kalno – piliavietės P papėdė. Tarp kalno šlaito ir XIX a. pabaigoje statyto grūdų sandėlio ištirti trys 4 m² dydžio šurfai. Tyrimų metu aptiktas iki 80 cm storio XX a. sluoksnis su gausiomis to paties laikotarpio statybinėmis atliekomis – čerpėmis, šiferio lakštų nuolaužomis. XIX a. pabaigoje statant grūdų sandėlį, buvo nukasta šlaito dalis. Ekspedicijos metu iš vietinio gyventojo buvo gautas XVII a. karnizinio koklio fragmentas, padengtas žalia glazū-